

Det åndens vejr

Om Martin Jensen - en digter fra Thy
Svend Sørensens

"Bogen hedder "Vestenvind"; den skulle snarere hedde "Østenvind" efter det åndens vejr, der blæser i den."

Så negativt indledes anmeldelsen af Martin Jensens bog "Vestenvind" i Jyllands Posten den 23. oktober 1942. Anmeldelsen syder af negativitet, og i slutningen hedder det, at bogen er skrevet "uden begreb om komposition og ganske overfladisk, uden virkelig sans for mennesker."

Da bogen i 1945 blev udsendt i ny udgave, skrev den samme avis under overskriften "En stiltfærdig Idealist" den 4. oktober:

"En rigdom af menneskeskildringer og mennesketyper fylder hans bøger. Han har menneskekærlighed, sans for gengivelse af oplevelser, og han har tillige både lune og ironi." Og til sidst fastslås: "Kritikken har anerkendt hans talent som ærligt og redeligt."

Så forskellige udsagn, men dog samme avis og samme bog. Alligevel illustrerer de to anmeldelser meget godt den mildt sagt blandede modtagelse. Martin Jensens bøger fik. Anmeldelserne viser også, at anerkendelsen kom til sidst. Men som det så ofte sker: Mange gemte de anerkendende ord til efter Martin Jensens død i januar 1945.

Selv om Jyllands Posten læses mere end Martin Jensen, kan vi i dag konstatere, at avisen har haft større problemer med vindretningen end forfatteren. Hans bøger er ikke i tvivl om, hvilken vej vinden blæser. Som sande naturkræfter gør de op med hykleri og umenneskelighed.

Barndommen

Men hvem var så mennesket og forfatteren Martin Jensen? Ja, han blev født den 5. april 1908 på en lille ejendom i Sundby som søn af Marie og Karl Jensen. Moderen stammede fra Hassing, og faderen voksede op på asylet i Elsted.

Som nummer fire af en børneflokk på ni var Martin den drivende kraft i børnenes fantasifulde lege, der ofte hentede næring i bøgernes verden: Robin Hood og Ingemann's romaner ikke at forglemme - de blev genlæst flere gange.

Det var ikke kun under leg, fantasien udfoldede sig. En bror erindrer, hvordan Martin over en periode fortalte en fortsat roman, både når der blev sorteret kartofler og om aftenen i sengen. Enten det nu var fri fantasi eller hentet fra en bog, så prægede storebroderen flere af sine søskende for livet.

Barndomshjemmet var indremissionsk. Men selv om det var en selvfølge at gå i søndagsskole hveranden søndag i missionshuset i Sundby, så var der ikke tale om en strengt dømmende kristendom. Senere i livet gik Martin Jensen i rette med hykleriet i religiøse kredse. Som socialist vendte han sig mod den form for religion, som tilslørede og svækkede en mere retfærdig fordeling i samfundet. Om han var gudsfornægter, er svært for os at svare på i dag og var det måske også for Martin Jensen, da han levede. Men troens styrke tog han med sig fra hjemmet, selv om han brugte denne kraft på social retfærdighed frem for sin sjæls frelse.

Da Martin Jensen var ti år gammel, mistede han sin far. Moderen stod nu alene med ni børn, hvoraf den yngste kun var et år gammel. Hun blev en selvstændig kvinde. Og styrken havde hun, såvel i hverdagen som i troen. Engang kneb det med penge til terminen, og hun bad et par dage i træk til Gud om hjælp. Senere kom et familiemedlem uden at være spurgt med de nødvendige penge, og hendes eneste kommentar var: "Nå, det var dig, der skulle komme med dem!" Det var denne mor, der leverede stof til én af de smukkeste og mest ærlige personskildringer i Martin Jensens forfatterskab.

Faderen, Karl Jensen

Familien værner endnu om et digt fra 1944, der viser, at han havde den største respekt for sin mors tro. I sidste strofe skriver sønnen til sin mor:

*Som på ørnevinger
endnu din stærke tro
fra jordens trange dale
mod evighed slår bro.*

Efter fire års enkestand blev moderen gift med Anders Vestergaard Christensen. Martins forhold til ham blev aldrig det bedste. Forståeligt nok var det svært for den halvvoksne dreng at acceptere en ny far.

Uddannelse

Martin Jensen gik i Sundby Skole hos lærer Christiansen og blev konfirmeret i Stagstrup kirke. Derefter tjente han hos Chr. Vestergaard i Sundby, men den videbegærlige tjenestekarl havde alt andet i hovedet end praktisk landbrug. Da Martin var 17 år gammel, blev han optaget på den nærmeste kostskole, nemlig Hvidbjerg private Realskole på Thyholm. De nødvendige skolemæssige forudsætninger havde han fået ved at læse sprog hos pastor Krarup i Stagstrup. Det var ikke usædvanligt på den tid at springe ind i et skoleforløb efter at have modtaget privat

undervisning. Moderen måtte ud at låne penge til sønnens skoleophold, så det har i sidste instans været hendes afgørelse, at han kunne læse videre.

Familien i Sundby. Siddende fra højre: Moderen Marie, Johannes, Henry og Anders Vestergaard. Stående fra højre: Albert, Stinne, Jens, Johanne, Martin, Ellen og Emil.

Efter to år på skolen i Hvidbjerg, fik Martin præliminæreksamen, en eksamen mellem realeksamen og studentereksamen. Han startede i 3. real i en klasse med 21 elever, heraf fire piger. Standpunktskaraktererne i oktober 1925 er på det jævne: gx i skriftlig og mundtlig dansk, men mgx i engelsk, tysk, historie og geografi.

Karakterprotokollen tyder på, at Martin Jensen har været en flittig elev. I april 1927 er årskaraktererne i 4. realklasse udelukkende topkarakterer: ug? og mgx over hele linjen (undtagen en bundskrabber i orden). Han opnåede det næsthøjeste pointstal i klassen.

Blandt klassekammeraterne var Aksel Hole, som Martin Jensen bevarede kontakten med livet igennem. Det var i hans hjem i Ferritslev på Fyn, at Martin tilbragte sin sidste jul i 1944.

Fra Hvidbjerg gik turen videre til Birkerød Statsskole, hvor Martin Jensen tog studentereksamen i 1930. Han besluttede sig for at læse jura på Københavns Universitet og gennemførte også 1. del til embedseksamen i 1933. Men så begyndte det for alvor med skriveriet, og jurastudiet blev aldrig fuldført.

Med kors over døren

Martin Jensen debuterede som digter i tidsskriftet "Vild Hvede", og i 1933 udkom digtsamlignen "Hjertets Uro" og romanen "Med Kors over Døren". Digtsamlingen består af 24 små digte og er med Harald Herdals ord "en ung sjæls undren over sig selv og sine omgivelser". Tonen slås an i linjerne: "Voldsom er livets larm - kun den der lytter, hører gråden". Digtsamlingen slutter med ordene: "Gud hvor er du? Uroligt er vort hjerte". Her er det vel ikke en gudsfornægter, der taler, men en ung mand, der stiller spørgsmål.

Romanen "Med Kors over Døren" er tydeligt en skildring af Martin Jensens egen barndom, tilegnet hans mor og mindet om den afdøde far. I bogen møder vi drengen Karl fra hedehuset i Kalleby sogn; vi møder hans undren over livet og hans dragen mod bøgernes verden. Men vi præsenteres også for en række landlige typer. Og baggrunden er ofte striden mellem missionsfolkene og de øvrige, mellem Guds og verdens børn, mellem rig og fattig. Der er både nænsomhed og ironi i skildringen. Derimod er det stadig svært at få øje på en konsekvent

ateistisk holdning; hør bare disse linjer i epilogen på bogens sidste side:

"Men bag livet og døden aner vi kraften, der driver kloderne og os. Et væsen, vi søger og altid længes mod. Et væsen, vi kalder Gud."

Da romanen blev genudgivet, skrev P. G. Lindhardt den 14. januar 1958 i Jyllands Posten:

"Den er sikker i skildringen og vakkende i sin standpunkttagen, fordi han virkelig sanser, at vækkelsen var et både-og. Det er en ren perle af en bog."

Martin, omkring 9 år gammel.

Andre har udtalt sig mere kritisk om bogen og betegner den som en "kladde" til romanen "Vestenvind".

Debutromanen vakte ikke det røre, som blev efterfølgeren til del. Alligevel er der så mange fællestræk, at det kan være passende at klargøre Martin Jensens syn på indre mission, som det kom til udtryk i Socialdemokraten den 30. august 1942. I interviewet med underoverskriften "Jeg er ikke profet" hedder det:

"Indremissionen var vel nok til at begynde med udtryk for en samfundsgruppes forsøg på at danne sig sit eget kulturliv - i starten måske også af positiv og social karakter - men efterhånden opstod der reaktionære tendenser, som blev stærkere og stærkere og bragte udviklingen til at gå i stå."

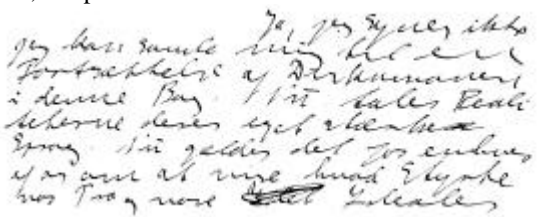
Året efter udkom en ny digtsamling med titlen "Attende april 1934". Ikke længere hjertets uro, men en ren politisk digtsamling i satirisk form. Som titlen antyder er det aktuelle digte, der i dag har mistet noget af deres slagkraft. Men tilslutningen til arbejderbevægelsen er åbenbar.

I 1935 fulgte digtsamlingen "Der brænder en Ild", der består af to længere prosadigte: "En sang om to" og "I hagekorsets skygge". Det første er et kærlighedsdigt og det andet et politisk digt, der advarer mod nazismens trussel på et tidspunkt, hvor koncentrationslejrenes gru endnu er fremtidsmusik for de fleste danskere. De to digte viser med al tydelighed to uadskillige sider i Martin Jensens forfatterskab, nemlig den indre verden, menneskeligheden og kærligheden, der ikke kan udskilles fra den ydre verden, de sociale og politiske forhold.

Vandrebogen

Den bedste kilde til forståelse af Martin Jensens liv i 30'erne er vandrebogen "Guddau igen", der cirkulerede

mellem Martin og hans søskende. Vandrebogen startede i september 1934 og sluttede i april 1940, da den tyske besættelse satte en stopper for den åbenhjertige meningsudveksling, som præger vandrebogens seks bind. Næsten tyve indlæg er der fra Martin Jensen, der ofte er den, der provokerer til diskussion.

Martins håndskrift i vandrebogen.

I vandrebogen fortæller Martin Jensen ikke meget om sit personlige liv. Han bruger energien på at argumentere for sin politiske livsholdning. Dog får vi i 1935 at vide, at han har en stilling på "Dansk Familie Blad" - et tilhørsforhold der bekræftes året efter. Vi får også oplyst, at han redigerer et månedsblad for Birkerød Elevforening - et bijob han havde i flere år.

Martin Jensen træder i 1935 ind i redaktionen af det kommunistiske blad "Unge Garde", hvor han skal redigere en rubrik for landbougdommen. For thyboen Martin Jensen var det magtpåliggende at slå bro mellem land og by. Nogle aftener er han ude at læse op; og så får vi i øvrigt også at vide, at han har en skrivemaskine - en fornuftig anordning håndskriften taget i betragtning!

I 1939 omtaler Martin Jensen sit "sædvanlige" arbejde på "Aftenbladet", hvor han arbejder som korrekturlæser. Hans arbejdsbetingelser udtrykkes nok mest koncentreret den 10. januar 1937: "Man slider sig op i kapitalismens tjeneste og den smule fritid man har anvender man til forsøg på at undergrave den. Der skal sommetider en stærk tro til at holde modet oppe."

Indholdet i vandrebogsartiklerne drejer sig ofte om kirken og dens institutioner. Martin Jensen går skarpt i rette med vanekristendommen, som han opfatter som reaktionær. Men han argumenterer aldrig for, at al religion bør afskaffes. I 1937 hedder det således kort og godt: "Jesu tale er liv - teologi er død - teologi keder en sund ungdom."

Rent politisk er Martin Jensen ikke forstokket i sine synspunkter. Efter alliancen mellem Hitler og Stalin skriver han den 2. august 1939: "Sovjetunionens rolle i dette spil er et kapitel for sig, men det vil jeg hellere drøfte under fire øjne med Stalin - hvorefter han sikkert giver mig en fribillet til Sibirien."

Vandrebogens sidste indlæg er dateret den 12. april 1940. Her skriver Martin Jensen bl.a.: "Nu taler realiteteme deres eget stærke sprog. Nu gælder det for enhver af os at vise hvad styrke vor tro og vore idealer har. Hjertet varmt og hovedet koldt - det må være parolen i den kommende tid." Det var ord, som kom til at præge søskendeflokken i besættelsesårene.

Selvom Martin Jensen levede yderst spartansk, måtte han selvfølgelig have et sted at bo. Ifølge vandrebogen flytter han sammen med en kammerat til november 1934 ind i en toværelses lejlighed på 2. sal i Elbagade 21 på Amager. I 1935 er adressen 4. sal i Store Kongensgade 101, og i 1936 er teltpælene flyttet til pension "Gotha", Gothersgade 129, hvor han har et rart lille værelse med en

herlig udsigt over Botanisk Have og Kongens Have. Her træffer han sin kone, Manja, og i 1937 flytter de ind i Rømersgade 7. I vandrebogen hedder det lakonisk: "Efter et par måneders sygdom har jeg installeret mig som ægtemænd."

Det var ikke noget helt almindeligt ægteskab, Martin Jensen indgik. Manja Kupfer Jensen var næsten ti år ældre end han. Hun var af jødisk afstamning og født i den lille litauiske by Plunge. Som ung kom hun til Berlin, hvor hun levede sammen med forfatteren Theodor Plivier, der blev verdensberømt for romanen "Stalingrad". Efter nazisternes magtovertagelse i 1933 emigrerede han til Sovjet. Manja blev i Berlin efter bruddet med Plivier og måtte ernære sig ved at sy damehatter. Efter et fængselsophold, mistænkt for at være kommunistisk sympatisør, flygtede hun i 1936 til København. Med i bagagen havde hun manuskriptet til erindringsbogen "Lithauen Berlin", der udkom på Gyldendals Forlag i 1982.

Manjas eneste mulighed for at blive i Danmark var at gifte sig, og Martin tilbød hende ægteskab. Som det er set både før og senere med fornuftsægteskaber, udvikledes forholdet sig til et varmt venskab, der imidlertid sluttede brat i 1943 med tyskernes aktion mod de danske jøder. Før aktionen blev Manja varskoet af en tysk soldat, hun havde kendt i Berlin. Trods en dramatisk overfart nåede hun velbeholdent til Sverige.

Efter krigen vendte Manja hjem til en tom lejlighed i Rømersgade, hvor hun blev boende, indtil hun kom på plejehjem et par år før sin død i 1988. Hun gjorde meget for at bevare mindet om sin afdøde mand, bl.a. ved at oprette "Martin Jensen og hustru Manja Jensens Legat", som skiftevis skal uddeles til en jysk og en jødisk forfatter.

Martin Jensens hengivenhed for sin kone kan læses i et digt, der er dateret 12. februar 1944. Første strofe lyder således:

*Fremmede fugl, som kom til min rede
udefra stormnattens hærgende gru
du blev min fælde, fordi jeg var ensom
fattig og hjælpeløs ligesom du.*

Et af denne periodes revolutionære digte er blevet stående. Det er et digt, der i 1937 blev trykt i tidsskriftet "Fremad" som støtte til dem, der kæmpede for demokratiet i det borgerkrigsramte Spanien. Afdøde minister, socialdemokraten Per Hækkerup ønskede sangen sunget ved sin bære. Første vers er indhugget i en mindesten, der i 50-året efter krigens start blev rejst for de danskere, der faldt i Spanien. Stenen er placeret ved Frihedsmuseet i København, og verset lyder således:

*En hilsen til jer, kammerater,
til dig min ven og min bror,
der kæmper i Spaniens bjerge
for frihed og lykke på jord.*

Vestenvind

I en række år hørte offentligheden ikke så meget til Martin Jensen. Selv sagde han, at han savnede ro. Den begyndende sygdom har vel også tæret på kræfterne. Men brændt ud var han ikke. I sine tre sidste leveår udsendte han tre romaner. Den første, "Vestenvind", udkom i 1942, og med den kom anerkendelsen... og kritikken.

Romanen "Vestenvind" er en kollektiv roman fra 30'ernes urolige tid med et mylder af mennesker. Der er altså ingen egentlig hovedperson, selv om man hører mest om Hans Peter, som vi møder første gang som 14-årig. Der må være mange selvbiografiske træk i skildringen af Hans Peter og de andre unge; de har forfatterens sympati, og romanen er da også blevet betegnet som bogen om 30'ernes landbougdom.

Martin Jensen 1942.

I "Vestenvind" beskriver Martin Jensen det sogn i Thy, hvis mennesker han kendes så godt. Bogen fortæller bredt om de handlende, bønderne og husmændene, om deres hverdagsliv og søndagsliv i stort og småt. Sognekongerne beskrives med stilfærdig sarkasme, hvorimod husmænd og daglejere beskrives med dyb forståelse. Her er klassekampen ført ud på landet, kirken, i forsamlingshuset og sognets daglige liv. Hans Kirk fandt, at der gik en klar linje fra Åkjær og Skjoldborg til romanen "Vestenvind".

Set med lokale øjne mente mange nok, at Martin Jensen gik for tæt på virkeligheden. Mange blev "genkendt", måske endda flere end der var belæg for; et kendetegn for sandfærdige romanfigurer er vel netop, at de findes i virkeligheden. Men det er selvfølgelig ikke klogt, at der kan sættes navn og adresse på.

Som nævnt indledningsvis fik romanen en blandet modtagelse. Berlingske Aften skrev den 18. september 1942: "Forfatteren går løs på alt, hvad der har med kirke og kristendom at gøre, med knyttede hænder. Hensigten er måske god, men resultaterne ringe."

I Social-Demokraten er tonen ikke bedre den 5. oktober: "Martin Jensen hamrer løs på den religiøse livsform, heftigt agitatorisk." Og så er anmeldelsen i øvrigt sur over, at fagforeningerne fremhæves på bekostning af Socialdemokratiet.

Børsen derimod er langt mere positiv den 12. oktober: "Skildringen er gjort med både vid og forstand, og det bliver ikke sinker, der skal sætte forfatteren til vægs... Martin Jensens talent er uomtvisteligt. Han er nok social, men han er samtidig hyggelig."

Thisted Amts Tidende er ret afdæmpet den 19. oktober i sin kritik af bogen, der betegnes som læseværdig, men ikke det store sus. Anmelderen anerkender, at forfatteren kender de skildrede forhold til bunds - i dag er det en

kvalitet, man som historisk interesseret kan værdsætte efter fortjeneste. Efter "Vestenvind" kom så det skulderklap, som Martin Jensen sikkert har sat størst pris på, nemlig forfatterkollegernes anerkendelse. Det nystartede forfatterforbund tildelte som den første Martin Jensen "Kollegernes Ærespris" for romanen "Vestenvind". Indstillingen kom fra et udvalg bestående af forfatterforbundets formand Cai M. Voil, Mogens Klitgaard og Soya.

Prisoverrækkelsen på 1.000 kr. fandt sted den 30. januar 1943 i Nationalmuseets restaurant. Ved prisoverrækkelsen sagde forfatterforbundets formand bl. a.: "Bogen har sin egen tone, sit særegne thylandske mæle. Skildringerne overbeviser ved deres ægthed, og det er således en stor og en god bog, dansk litteratur har fået."

Frihed for Loke

I 1943 og 1944 udsendte Martin Jensen to historiske romaner om væveren Hans Hansen fra Mern på Sydsjælland. Han blev af bondevennerne opstillet som kandidat i 1848 til den grundlovgivende forsamling og slog den nationalliberale professor H. N. Clausen i Præstøkredsen. Det vakte forfærdelse i de borgerlige, liberale kredse, at den ulærde, fattige bomuldsvæver vandt over den fornemme professor. Efter en smædekampagne blev væveren tvunget til at nedlægge sit mandat. Det er med andre ord så som så med friheden, og titlen "Frihed for Loke" er da også ironisk ment fra forfatterens side.

Den anden roman om væveren fra Mern har titlen "Hvad udad Tabes" og er knyttet til året 1864. Også her er titlen en spydighed. Hvor Dalgas taler om hedejorde, skriver Martin Jensen om demokratiske rettigheder. Overklassen i Danmark hævner tabet til tyskerne ved indadtil at angribe frihedsrettighederne i juni-grundloven fra 1849.

Sygdom satte en stopper for Martin Jensens oprindelige planer om et tredje bind om Hans Hansen. Man kan kun beklage, at forfatterskabet blev bragt til standsning midt i en blomstrende udvikling. I de to væverbind har han udviklet sig kunstnerisk og fortæller sit stof i dramatiske episoder. Han er mere stram og præcis i sin komposition.

Martin Jensen skrev ikke historiske romaner for at fjerne sig fra nutiden. Han skrev for at gøre fortiden aktuel. Han har været tro mod de historiske kilder, men formålet var at bruge frihedskamp en i forrige århundrede som våben i besættelsestidens frihedskamp. For Martin Jensen var demokrati og frihed ikke tomme ord. Han svingede pisken over den grundtvigske præst, der i 1800-tallet kun havde de store frihedsord i munden. Dermed rammer piskesnerten også de kulturelle og politiske magthavere, der bøjede sig for nazivældet.

Bøgerne blev godt modtaget de fleste steder. Politikken skrev den 3. december 1943 om "Frihed for Loke": "I kraft af sit udtømmelige emne og sin personlige karakter vil den vække stor diskussion. Nogle vil hæve den til skyerne, andre vil brænde den, men vurderingsmanden, hvis pligt er besindighed, siger: Sjældent bliver vort lands historie så begavet, så personligt og så ubarmhjertigt levendegjort."

Thisted Amtsavis dypper den 21. december nogle syrlige dråber i bægret med de fine anmeldelser. Avisen benytter lejligheden til at fremhæve, at romanen "Vestenvind" tegnede et falsk billede af forholdene og

efterlod læseren med en tom, fløv smag. Efter avisens mening er det i endnu højere grad tilfældet med "Frihed for Loke".

Sidste kapitel

Martin Jensen havde ikke noget stærkt helbred. Allerede i barndommen var det galt med "bentøjet". Flere gange havde moderen ham med på Rigshospitalet, hvor han igen i foråret 1944 var indlagt og opereret for en nyrelidelse. Efter operationen var han et par måneder hos vennen Aksel Hole og rejste derefter hjem til Sundby. Her fik han et tilbagefald og lå en månedstid på Thisted sygehus, hvor han fik blodoverførsel fra én af sine brødre.

Fra Thisted blev Martin Jensen i ambulance overført til vennen i Ferritslev, men det blev nødvendigt at indlægge ham på sygehuset i Ringe. Julen 44 tilbragte han hos Aksel Hole, men kort efter måtte han igen indlægges på sygehuset i Ringe. Nu led han også af mellemørebetændelse, og den 19. januar 1945 måtte han give op, kun 36 år gammel.

I nekrologerne betegnes Martin Jensen som "lovene" og "talentfuld". Han blev begravet den 24. januar på Stagstrup kirkegård under stor deltagelse. Pastor Frederiksen betonede ved begravelsen den religiøse undertone, som han fandt var til stede i de senere bøger. Han har kendt bøgerne og besøgte Martin Jensen på sygehuset i Thisted.

Ved mindesammenkomsten i forsamlingshuset læste broderen Albert Jensen digtet "Menneskesønnen", som Martin Jensen skrev på sit sidste sygeleje.

I forfatterforbundets blad skrev Cai M. Voel i april 1945, at Martin Jensen var et fint og stilfærdigt menneske, der med sine melankolske drag mindede ham om den unge Jacobsen.

Kort før sin død nåede Martin Jensen at lave det første manuskriptudkast til en stor film om husmandsbevægelsen. Desværre måtte Dansk Kulturfilm opgive projektet ved Martin Jensens død.

Efterskrift

Ved Martin Jensens barndomshjem ligger gravhøjen "Skelhøj" ved sogneskillet mellem Stagstrup, Skjoldborg og Snedsted. I Martins barndom hed hjemmet "Ludvigsborg", man da broderen, Johannes, overtog ejendommen i 1946, blev navnet forandret til "Skelhøjgård". På grund af dårligt helbred måtte broderen afhænde hjemmet i 1966.

Martin og hans søskende legede på "Skelhøj", og i bogen "Vestenvind" optræder højen i første og sidste kapitel, hvor den for Hans Peter bliver et symbol for det, der rækker ud over hverdagen og sogneskillet. Det er derfor forståeligt, at det var her på højen, man valgte at rejse en mindesten for Martin Jensen.

Mindestenen blev afsløret den 14. juli 1947 af forfatteren Hans Kirk. Han betonede ved den lejlighed Martin Jensens store arbejdssevne og hans næsten legendariske beskedenhed. Læge Carl Theilmann, København, mindedes sin afdøde ven og fremhævede, at han var én af dem, man kunne stole på. Desuden var der taler af redaktør Brunsgaard, Thisted, biavler P. Westergaard, Sundby, forfatteren Evald Longfors, København, og Martins søster, Ellen.

Ved højtideligheden læste skuespillerinden Frida Budtz-Müller op af Martin Jensens digte for de omkring 200 fremmødte. Hun var enke efter forfatteren Bertel Budtz-Müller, der stammede fra Thisted og døde i 1946.

I september 1980 tog skoleleder Chr. Gouh-Jensen, Vester Vandet, og han søn, Arne, initiativ til at stabilisere mindestenen. Der var mindesammenkomst på "Skelhøj" og på Hotel Vildsund Strand, hvor bl.a. Orla Lundbo talte.

Nu har "Skelhøj" bestået i flere tusinde år. Lad os håbe, at også mindestenen i mange år fremover må få lov til at minde om Martin Jensens indsats for menneskelighed og social retfærdighed. Uden "Skelhøj" og Thy - ingen Martin Jensen og ingen "Vestenvind". Lad os glemme Janteloven og være taknemmelige for, at Martin Jensen tog thyboerne alvorligt - på godt og ondt - sådan er livet jo for thyboer og alle andre verdensborgere.

KILDER:

Radioforedrag af Albert Jensen trykt i jul i Thy 1963. Stagstrup Kirkebog.

Skoleprotokoller fra Hvidbjerg Centralskole.

Familievandrebøger deponeret på Thisted Museum.

Radiointerview med Johannes Jensen, Radio Thy 8. maj 1988.

Familien Jensens familiedigtsamling.

Ud over de i artiklen nævnte avisartikler er følgende anvendt:

Kronik af Orla Lundbo i Holstebro Avis 5. oktober 1945.

Kronik af Harald Hørdal i Land og Folk 19. januar 1946.

Kronik af Hans Kirk i Land og Folk 13. maj 1949.

Thisted Amts Tidende 19. januar 1945 og 14. juli 1947.

Thisted Amts Avis 15. juli 1947.

Radio Midt- og Vestjylland 11. september 1980.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1989, side 93-102).